

ไทยแลนด์ 4.0 ต้องการแรงงานฝีมือ เพิ่มอีก 12 ล้านคน

C หน้าต่างความคิด
● เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์



สำหรับหลายคนปีใหม่ เป็นโอกาสของการเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงาน เรื่องครอบครัว

เรื่องความรัก เรื่องสุขภาพ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญในชีวิต นอกจากนี้แล้ว ในห้วงยามประเทศไทยกำลังมุ่งหน้าไปสู่ยุค 4.0 การฉลองปีใหม่มิใช่เป็นสัญลักษณ์เตือนไปยังคนไทยด้วยว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังเปลี่ยนแปลง และมีคนกลุ่มหนึ่งที่จะได้รับผลกระทบ หากไม่เตรียมตัว การฉลองปีใหม่ในปีต่อไปสำหรับบางคนอาจเป็นการฉลองทั้งน้ำตาก็ได้

การไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 จำเป็นต้องมี การเตรียมกำลังคนให้เหมาะสม แต่จนถึงวันนี้ก็ยังไม่เห็นตัวเลขที่ชัดเจนออกมาเลย ผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจครั้งนี้มีจำนวนเท่าใด เลยมองไม่ได้ว่าเรามีคนที่ต้องดูแลสักกี่คนน้อย

อย่างไรก็ตาม หากเราจำกัดวงของการคิดไว้ที่ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตลาด

แรงงาน วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เห็นภาพเบื้องต้นคือการใช้ข้อมูลโครงสร้างตลาดแรงงานของประเทศที่เข้าใกล้ยุค 4.0 มากกว่าเรามาเป็นตัวอย่างในการฉายภาพอนาคต

ข้อมูลจาก **Human Capital Report 2016** ซึ่งจัดทำโดย **World Economic Forum** มีข้อมูลหลายอย่างที่สามารนำมาใช้ในการตอบเจตน์นี้ได้ แต่ข้อมูลที่น่าสนใจคือ สัดส่วนของแรงงานฝีมือของประเทศเหล่านี้ ซึ่งในที่นี้จะเลือกมาเพียง 4 ประเทศ ได้แก่ สวีเดน เยอรมนี สิงคโปร์ และฟินแลนด์ รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูป

จากรูปจะเห็นได้ว่า สัดส่วนแรงงานฝีมือของประเทศเหล่านี้อยู่ระหว่าง 43% ถึง 55% ของผู้มีงานทำทั้งหมด ถ้านำตัวเลขของ 4 ประเทศมาเฉลี่ยจะพบว่าสัดส่วนแรงงานฝีมือมีค่าประมาณ 48% เมื่อเทียบกับไทยที่มีสัดส่วนของแรงงานฝีมือมีเพียง 14.4% ถือว่าเรายังห่างชั้นจากเขาอีกเยอะ

จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรที่จัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่าในปี 2559 จำนวนผู้มีงานทำมีประมาณ 37.98 ล้านคน หาก 14.4% ของผู้มีงานทำเป็นแรงงานฝีมือ ก็แสดงว่า ในตอนนี้ประเทศไทยมีแรงงานฝีมือราว 5.47 ล้านคน

ถ้าเราเอาค่าเฉลี่ยของสัดส่วนแรงงานฝีมือของ 4 ประเทศมาเป็นฐานในการคิดเงื่อนไขหนึ่งที่จะทำให้เราสามารถไปสู่ยุค 4.0 ได้ คือ แรงงานของเราประมาณ 48% จะต้องเป็นแรงงานฝีมือ คิดเป็นจำนวนราว 18.28 ล้านคน นั่นหมายความว่า เราต้องยกระดับทักษะของแรงงานไทยอีก 12.81 ล้านคนให้กลายเป็นแรงงานฝีมือ

มองทางกลับกัน ถ้าแรงงาน 12.81 ล้านคน ไม่ได้รับการยกระดับฝีมือเพื่อให้สามารถทำงานในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้ พวกเขาที่เสี่ยงจะตกงาน อาจต้องย้ายไปทำงานอื่น หรือทำงานเดิมแต่มีโอกาสในการก้าวหน้าน้อยลง

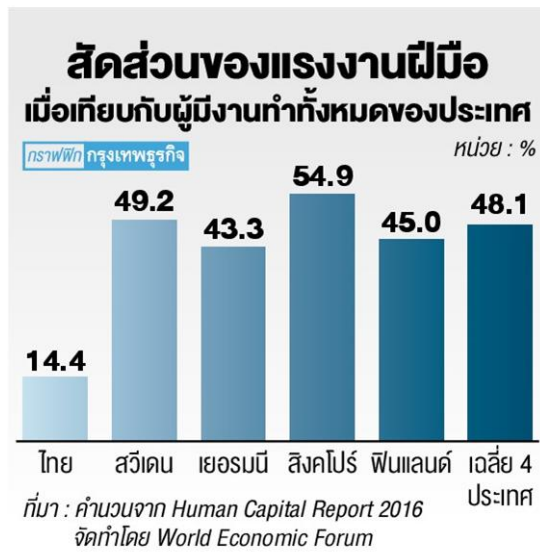
การปรับทักษะของแรงงานให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศเป็นเรื่องใหญ่ประเทศที่จริงจังกับการก้าวไปสู่ยุค 4.0 ต่างก็ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จากการศึกษาแนวทางของประเทศเยอรมนี ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร อินเดีย และฟิลิปปินส์ พบว่าแม้ประเทศเหล่านี้มีความแตกต่างกันในระดับการพัฒนา โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ตำแหน่งที่ตั้งเชิงภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรม แต่กลับมีแนวทางในการ

ทำงานที่เหมือนกัน คือ การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาทักษะของแรงงาน (Skill Development Ecosystem)

หัวใจสำคัญของระบบนิเวศนี้คือโมเดล 3 ประสานที่เกิดจากการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม คล้าย ๆ กับโมเดลประชารัฐของบ้านเรา โดยภาครัฐเป็นแม่งานทำหน้าที่ประสานงานดึงเอาภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามา

ร่วมกันคิดว่าต้องยกระดับหรือเพิ่มทักษะใดบ้าง โดยแต่ละอุตสาหกรรมจะมีคณะที่ปรึกษาซึ่งมาจากผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมนั้น เพื่อช่วยกันประเมินว่า แรงงานในแต่ละระดับแต่ละตำแหน่งงาน ของอุตสาหกรรมนั้น ต้องพัฒนาทักษะอะไรบ้าง และแนวทางไหนถึงจะเหมาะสมที่สุด โดยต้องพิจารณาลักษณะเฉพาะในเชิงพื้นที่ควบคู่กันไปด้วย

ข้อมูลที่ได้มักจะถูกส่งต่อไปยังผู้รับผิดชอบสามกลุ่มด้วยกัน กลุ่มแรก คือ หน่วยงานด้านแรงงาน เช่น กระทรวงแรงงาน เป็นผู้รับผิดชอบในการยกระดับแรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงาน กลุ่มที่สอง คือ หน่วยงานด้านการศึกษา เช่น กระทรวงศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการผลิตคนรุ่นใหม่เข้ามาป้อนตลาดแรงงาน กลุ่มที่สาม คือ ภาคประชาสังคม เป็นกำลังเสริมในการเผยแพร่



ให้สังคมและชุมชนเห็นความสำคัญของการยกระดับทักษะของแรงงาน รวมถึงให้ความช่วยเหลือกับหน่วยงานสองกลุ่มข้างต้นตามที่ได้รับร้องขอ

ประเทศไทยที่กำลังเดินหน้าสู่ยุค 4.0 คงหนีไม่พ้นที่จะต้องยกระดับทักษะของแรงงานปัจจุบันด้วยโมเดล 3 ประสานนี้ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และภาคเอกชน ร่วมกันเป็นแม่งาน

หากคิดคร่าวๆ ว่าเรามีเวลาในการเตรียมตัวประมาณ 5 ปี แต่แต่ละปีเราจะต้องพัฒนาทักษะแรงงานให้ได้ 2.56 ล้านคน หากทำไม่ได้ตามนี้ ปีใหม่อีกหลายปีต่อจากนี้อาจมีคนถอนใจไม่น้อยกว่า 12 ล้านคน